

ZPRÁVA O 23. ETOLOGICKÉ KONFERENCI ČSEtS

Ve dnech 22.-24.4.1996 uspořádala Česká a Slovenská etologická společnost 23. etologickou konferenci, tentokrát nedaleko Chrudimi v překrásném prostředí u Sečské přehrady. Ubytování, strava i přednáškový sál byly zajištěny v areálu hotelu Junior centrum.

Organizační výbor konference (M. Špinka, G. Illmannová, R. Suchochleb, D. Vaňková a Z. Štětková) se rozhodl uspořádat setkání pouze tří denní. Doba se změnila a málokdo z nás si může dovolit nešetřit časem i penězi.

Hned v pondělí večer se konala 5. valná hromada přítomných členů České a Slovenské etologické společnosti (viz zápis na jiném místě ZPRÁV). Hlavním výsledkem diskuze bylo rozhodnutí obnovit konání odborných seminářů ČSEtS. Ještě po valné hromadě jsme se zaposlouchali do velmi zajímavého vyprávění Vojty Mrlíka o sledování čápů černých na jejich cestě do Afriky, doprovázené krásnými diaprojekcemi.

V úterý odpoledne jsme se vydali na exkurzi do okolí Sečské přehrady. Počasí nám přálo a tak jsme prožili velmi hezké odpoledne, které navodilo dobrou náladu pro společenský večer s country kapelou.

Na konferenci odeznělo celkem 19 referátů a 7 souhrnných přednášek. Z původně 65 přihlášených se zúčastnilo 53 zájemců, z toho bylo 20 studentů. To je z hlediska nutnosti přílivu mladé krve mezi nás, vcelku uspokojivá bilance. Referáty byly rozděleny do 4 odborných sekcí: etologie hospodářských zvířat, etologie laboratorních zvířat, etologie člověka a etologie volně žijících zvířat.

Trochu problematické bylo tentokrát financování konference, díky těm, kteří poslali přihlášku a aniž by svoji neúčast na konferenci omluvili, nakonec nepřišli. Problémy nastaly i s objednaným autobusem z Prahy. Z původně přihlášených 38 osob na cestu tam, nás jelo velkým a drahým autobusem jen 18. Naštěstí se podařilo na cestu zpět do Prahy změnit objednávku na malý a levnější autobus, takže finanční ztráta se snížila. Přesto jsme byli nuceni zvýšit předpokládanou cenu za cestu autobusem a dodatečně požádat o částečnou úhradu i ty, kteří svůj úmysl jet autobusem změnili anebo nepřišli vůbec a musel za ně být uhrazen i první přihlášený oběd.

Pro názornost uvádíme stručné vyúčtování:

Od účastníků vybráno celkem	13.995.00 Kč
Pronájem sálů, techniky a propadlé obědy	3.459.70 Kč
Nákup bloků a tužek	1.527.00 Kč
Autobus	5.887.40 Kč
Kapela	2.300.00 Kč
Xerox-abstrakta přednášek	2.098.50 Kč
Režijní náklady, poštovné	142.90 Kč

Stav pokladny po zaplacení všech faktur a položek činil -1.141.50 Kč. Tento rozdíl musel být zatím uhrazen z účtu ČSEtS. Přesto doufáme, že všem zúčastněným zůstanou na konferenci u Sečské přehrady jen hezké vzpomínky a těšíme se na setkání se všemi zase za rok, možná v jižních Čechách.

(Za organizační výbor Zuzana Štětková)

ODBORNÉ SEMINÁŘE ČSEtS

- **ŘÍJEN 1996** - ve středu 9. 10. 1996 od 15.00 hod.
Dr. V. Mrlík, CSc., Doc. Dr. J. Žďárek, DrSc.
♦ ZKUŠENOSTI NAŠICH ETOLOGŮ Z TROPŮ
 (přednáška doplněna diapositivy)
 V budově PpF UK, Praha 2, Viničná 7
 (ve vestibulu bude oznámena příslušná posluchárna)

- **LISTOPAD 1996** - v úterý 12. 11. 1996 od 14.00 hod.
Dr. E. Šulcová, Dr. Z. Klein
♦ ETOLOGIE A LIDSKÉ CHOVÁNÍ
 (přednáška doplněna videoprojekcí)
 V Psychiatrickém centru, Praha 8-Bohnice, pav. 19.
 (Metro C Holeš. nádr.+ 3 stanice bus 200)

Z NOVÝCH KNIH

- **Franck, D.: ETOLOGIE.** Praha, Karolinum 1996, 323 s., cena 155 Kč.

Český překlad 2. přepracovaného a rozšířeného vydání knihy německého etologa prof. Dierka Francka pořídil doc. dr. L. Sigmund. Po kapitolách I. Fyziologie chování (mechanismy řídicí chování), II. Ontogeneze chování (dědičné programy a vývoj) a III. Etoekologie (funkce chování) následuje pozoruhodná část Příklady z etologického výzkumu (s. 243-301), která obsahuje 15 původních etologických prací různých autorů s bohatou obrazovou dokumentací. Cený je i aktualizovaný soupis písemnictví (s. 302-313). České vydání sympatické učebnice recenzovali prof. dr. Zd. Veselovský a dr. I. Heráň.

- **Leboyer, F.: POROD BEZ NÁSILÍ.** Praha, Stratos 1995, 56 s., cena neuvedena.

Porod "podle Leboyera" je již známým pojmem a tak lze jen uvítat český překlad (od H. Markové) jeho knihy *Pour une naissance sans violence*. Zájemce si může o brožuru napsat na adresu: Nakl. Stratos, Haštalská 4, 110 00 Praha 1

- **Anděrová, R.: ÚVOD DO ETOLOGIE.** Praha, Vyd. Provozně ekonom. fak. ČZU, 1996, 114 s., cena 27 Kč.

Text skript sepsaných RNDr. Romanou Anděrovou, CSc. - na obálce ozn. 1995 - je rozdělen do 11 kapitol: Úvod - Předmět, metody a cíle studia etologie - Vrozené chování - Naučené chování - Pohyb - Komfortní chování - Komunikace - Agonistické chování - Sociální jednotky - Teritoriální chování - Epigamní chování. Svazek obsahuje též rejstřík a 13 bibliografických odkazů.

- **Veselovský, Z.: DOBYTÍ TROJE** aneb nejen sloni mají paměť. Praha, ISV 1996, 145 s., cena 188 Kč.

Prof. RNDr. Zdeněk Veselovský, DrSc., čestný člen ČSEtS, vydal svoji 31. knihu pod názvem *DOBYTÍ TROJE* aneb nejen sloni mají paměť.

Osobní vzpomínky prof. Zd. Veselovského se čtou doslova jedním dechem. Kniha s překrásnými a kvalitně vytištěnými fotografiemi má jedinou vadu: i vzdor vysoké ceně se těžko shání.

S laskavým svolením autora z ní otiskujeme v tomto čísle ZPRÁV několik ukázek.

MVDr. Vojtěch Mrlík, CSc. - nový předseda ČSEtS

Na valné hromadě České a Slovenské etologické společnosti dne 22. 4. 1996 byl zvolen novým předsedou Společnosti MVDr. Vojtěch Mrlík, CSc. Dr. V. Mrlík se narodil 26. 8. 1956 ve Zlíně. V r. 1981 získal titul MVDr. v Brně a v r. 1987 obhájí kandidátskou práci na téma „Ekotologie srnce v polních podmínkách“.

Dr. Vojtěch Mrlík je členem řady vědeckých společností u nás (Zoologická společnost, Česká ornitologická společnost, aj.) i v cizině (World Working Group on Birds of Prey and Owls, Germany; Peregrine Fund, Inc., World Center for Birds of Prey, USA, aj.)

Navštívil mnoho zahraničních institucí např. v Litvě, Rusku, Polsku, Francii, Číně, aj. a také se aktivně zúčastnil

řady výzkumných zoologických expedicí např. v Německu, Kazachstánu, Řecku, Španělsku, aj. Naposledy jsme o něm slyšeli v souvislosti s „čapí“ expedicí „Afriická odysea“, při které navštívil Maroko, Mauretánii a Senegal.

Naším členům je dr. Mrlík znám nejen ze stránek ŽIVY, ale i z desítek publikací v odborném tisku domácím i zahraničním, v nichž se věnuje zejména ekotologii ptáků a savců.

Přejeme dr. V. Mrlíkovi v jeho funkci třetího předsedy ČSEtS mnoho úspěchů.

Kontakt: *Studenec 122*

*Ústav ekologie krajiny AV ČR
675 02 KONĚŠÍN
(tel. + fax: 0509 7950)*

VÝROČNÍ ZPRÁVA O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ České a Slovenské etologické společnosti za rok 1995

STAV K 31. 12. 1994

u Čs.spořitelny (účet č. 375159-018)
pokladní hotovost

7.941.22 Kč

7.491.12 Kč

450.10 Kč

ROK 1995

Příjmy celkem (členské příspěvky)

4.394.31 Kč

+ 990.00 SK

Výdaje celkem

3.564.20 Kč

tisk ZPRÁV ČSEtS

2.016.00 Kč

cestovné (dr. Mrlík-seminář)

186.00 Kč

poštovní známky

975.00 Kč

poplatky Čs. spořitelně (za vedení účtu, příjem plateb)

387.20 Kč

STAV K 31. 12. 1995

u Čs. spořitelny (výpis č. 39)
pokladní hotovost

8.771.33 Kč + 990.00 Sk

8.771.23 Kč

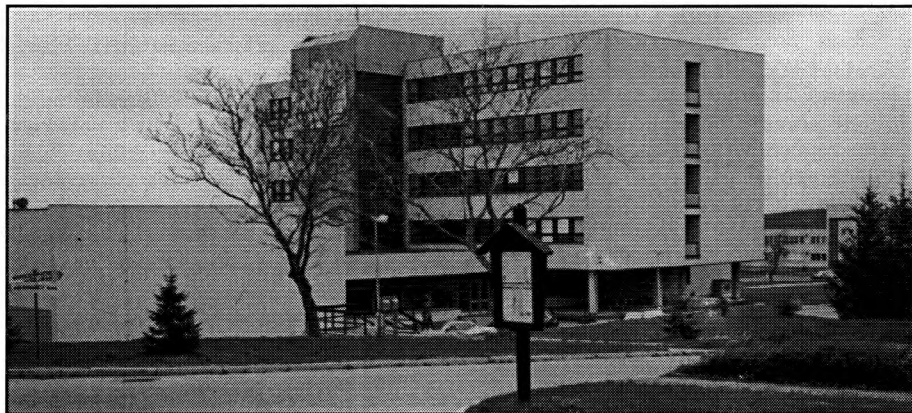
0.10 Kč + 990.00 SK

*Mgr. Dominika Vaňková, pokladník ČSEtS
Praha 20. dubna 1996*

23. etologická konference - 3 dny na Seči

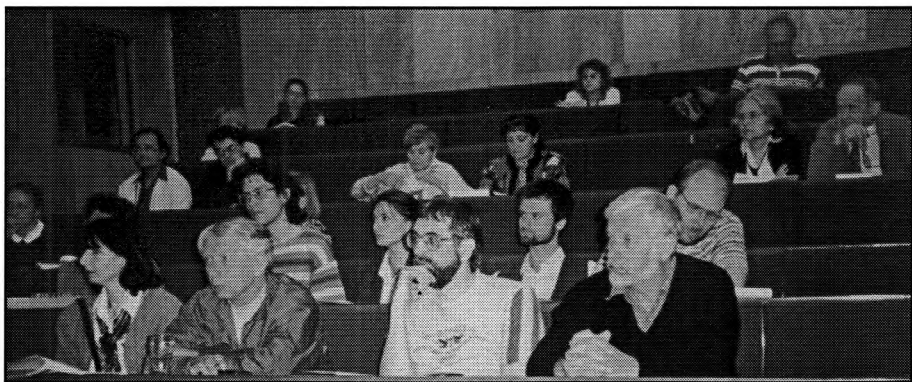
(Fotodokumentace)

Za zhotovení pěkných fotografií a jejich nezištné věnování redakci ZPRÁV ČSEtS děkujeme dr. Veronice Šplíchalové z Brna.

1. den - 22. 4. 96: příjezd, registrace, přednášky, 5. valná schůze ČSEtS, večerní promítání diapositivů dr. V. Mrlíka. Na snímku budova kde se konaly přednášky.

2. den - 23. 4. 96: přednášky, odpolední exkurze, společenský večer s tancem. Někteří účastníci se s přehradním jezerem na Seči seznamovali vskutku důkladně. Na snímku ing. Milada Semotánová z Prahy, pravidelný účastník našich konferencí.

3. den - 24. 4. 96 : přednášky, závěr konference, odjezd. Na snímku pohled do přednáškového sálu.

XIII. KONFERENCE ISHE - VÍDEŇ 1996

The International Society for Human Ethology (ISHE) uspořádala svoji XIII. konferenci ve dnech 5.-10.srpna 1996 v prostorách Ludwig-Boltzmann Institute for Urban Ethology ve Vídni, pod názvem Communication-Cognition-Evolution. Seznam účastníků nebyl k dispozici, odhadujeme 100-120 přítomných, z ČR dr. J. Kamarýt (přednáška) a dr. Z. Klein (poster).

Přihlášeni kolegové z Maďarska a z Ruska se nedostavili. Ostatně nešlo o záležitost právě levnou. Konferenční poplatek 2650 ATS, nejskromnější ubytování 470 ATS/noc. Za registrační poplatek /nečlenové ISHE dokonce 3150 ATS/ obdržel účastník skromný sborník abstrakt (110 s., příspěvky 80 autorů), mohl se zúčastnit přijetí na vídeňské radnici, a na závěr i na tzv. Heuriger, tj. posezení s vínem, a obdržel i týdenní jízdenku na vídeňskou městskou dopravu.

V prostorách konference byla prodejna odborné literatury, žel jen zcela vyjíměčně v angl. jazyce, zato téměř desítku titulů čestného předsedy ISHE prof. I. Eibl-Eibesfeldta si mohl movitý účastník nechat od autora ihned podepsat. Historicky zaměřeným projevem s mnoha fotografiemi -Vienna's contributions to ethology- také prof. Eibl-Eibesfeldt konferenci zahájil, úřadující prezident prof. W. Charlesworth z Minnesoty potom kromě úvodní a závěrečné řeči vedl i workshop ETHOLOGICAL KNOWLEDGE. Některé materiály, sborník abstrakt i záznam zmíněného workshopu má zájemce k nahlédnutí (volejte 66003 172). Mnozí mají rádi co nejstručnější zprávy o konferencích (patříme k nim) a proto už jenom 5 informací na závěr:

1. nejcennějším přístupem je kladení otázek po fylogenezi daného chování a zohledňování vývojových aspektů v nejširším slova smyslu.
2. v humánní etologii se nelze obejít bez transkulturní komparace
3. VII. evropské symposium o lidské mimice se bude konat příští rok v Salcburku. Organizátorem je psycholog prof. H. Wallbott, ve Vídni též přítomný (zájemci o přihlášku volejte: 660 03 172).
4. XIV. konference ISHE se koná ve Vancouveru v r. 1998
5. Vídeň zve všechny etology na XXV. mezinárodní etologickou konferenci v příštím roce (viz poslední strana ZPRÁV)

(Zdk)

“..... It was, I think, the French writer, André Maurois, who some years ago declared he had found the missing link between the ape-man and civilized-man - it is us, he said.”

**(In: Freedman, L.: Evolution and human behaviour: a human biological perspective.
South African Journal of Science, 91, pp.443-450, 1995)**

■ Zápis z 5. valné schůze ČSEtS - 22. 4. 1996 ■

Valnou schůzi zahájil předseda České a Slovenské etologické společnosti RNDr. Ľubor Košťál, CSc., který přivítal všechny přítomné a přednesl zprávu o činnosti ČSEtS za uplynulé období.

Zprávu o finančním hospodaření ČSEtS od minulé valné hromady přednesla Mgr. Dominika Vaňková. Finanční jmění Společnosti koncem roku 1995 činilo 8.771,33 Kč a 990 Sk. Aby nedocházelo k potížím s placením členských příspěvků ze Slovenska, bylo podle návrhu z minulé valné hromady založeno na Slovensku konto fyzické osoby, kterým bude disponovat slovenský člen výboru Společnosti (RNDr. Ľubor Košťál, CSc., RNDr. Boris Bilčík)

K o n t o: jméno: Ľubor Košťál
Investičná a rozvojová banka, a.s.
účet č. 207 3908
kód 5200

Prosím tímto slovenské členy ČSEtS, kteří dosud nemohli zaplatit členské příspěvky za roky 1994-1996, aby tak učinili na toto konto (na složenku, kterou si vyzvednete kdekoli na poště je nutné napsat i Váš variabilní symbol).

Činnost Společnosti: Proběhla diskuse, jak znovu obnovit odborné semináře. Dr. Z. Klein navrhl, aby se členové Společnosti rozdělili dle svých zájmů do čtyř sekcí (etologie volně žijících zvířat a Zoo, etologie hospodářských zvířat, etologie laboratorních zvířat, etologie člověka, z nichž každá by jednou za rok připravila seminář. Semináře by se tedy konaly každého čtvrt roku. Návrh byl většinou účastníků podpořen a podrobnosti domluvené pro tento rok se členové dozvědí ve ZPRÁVÁCH ČSEtS. Dohodli jsme se také, že je nutné zajistit celé Společnosti větší publicitu a její akce více propagovat.

Etologická konference 1997: Organizací příští konference ČSEtS byl pověřen MVDr. Vojtěch Mrlík, CSc.

Volební komise byla zvolena v tomto složení: Ing. L. Bartoš, Dr. Z. Klein a Dr. Jana Horáčková.

Odhlasovali jsme také, že členové, kteří dosud nezaplatili příspěvky za rok 1995 (poslední možný ohlášený termín byl datum konference) nebudou zatím vyloučeni, protože čas mezi odesláním upomínek a konferencí byl letos velmi zkrácen. Místo toho budou znovu obesláni upomínkami.

■ Zápis z 5. valné schůze ČSEtS - 22. 4. 1996 ■

Přijetí nových členů: byli navrženi 4 noví členové ČSEtS, nikdo z přítomných nevznesl námitky a uvedení kandidátů se stali řádnými členy naší Společnosti: Ing. Petr Lumpe - Andrea Šajnerová - Erika Štěrbáková - Jitka Víchová.

Zpráva revizní komise připravená Dr.G.Illmannovou doporučila udělit odstupujícímu výboru **a b s o l u t o r i u m** za uplynulé období. Tato zpráva byla valnou hromadou jednohlasně schválena.

V souladu se stanovami ČSEtS dosavadní výbor odstoupil. Dr. Ľ. Košťál byl členem výboru po tři sobě jdoucí roky a proto podle stanov nemohl dále kandidovat. Doc. dr. P. Rödl nebyl na konferenci přítomen.

Nový výbor ČSEtS byl zvolen v tomto složení:

MVDr. Vojtěch Mrlík, CSc. - předseda
RNDr. Boris Bilčík - místopředseda
Ing. Lukáš Jebavý - jednatel
Mgr. Dominika Vaňková - pokladník
RNDr. Marek Špinka, CSc. - člen výboru
Doc. RNDr. Jan Žďárek, DrSc. - člen výboru
Ing. Roman Suchochleb - člen výboru

Revizní komise ČSEtS :

RNDr. Jana Horáčková - předseda
RNDr. Gudrun Illmannová, CSc. - člen komise
RNDr. Zdeňka Mrlíková - člen komise

Zapsala Mgr. Dominika Vaňková

■ ZAZNAMENÁVÁME ■

● Gustava Le Bon: **Psychologie davu.** Nakl. KRA, Praha 1994, 160 s. Rozbor chování člověka jako jedince i jako součásti anonymního davu. Klasické sociologické dílo (1. vyd. ve Francii 1895) u nás vyšlo již ve 3. vydání.

● Gardner, R. A., Gardner, B.A.T., Chiarelli, B., Plooi, F.X. (Eds): **THE ETHOLOGICAL ROOTS OF CULTURE.** Boston: Kluwer Academic Publishers, 477 p., 1994. Recenze na tuto monografii otištěná In: Amer. Jour. of Phys. Anthropol., 99,2, pp. 361-362, 1996 je pro zájemce v redakci ZPRÁV.

● Gaisler, J.: O biologických kořenech násilí a obětavosti.

Univerzitní noviny, Brno, 4 (2), s. 26-27, 24. 4. 1995.

● Felix, J.: Lvi jsou zcela jiní. Zvláštnosti jejich sociálního systému. VESMÍR 75, č.1, s. 37-42, 1996)

● Prof. dr. Zd. Matějček, CSc. ve své kladné recenzi knihy R.Wrighta **Morální zvíře** (Nakl. LN, Praha 1995): „najdeme tu řadu nových pohledů na geny a jejich moc, na otázku monogamie, na mužskou rodičovskou investici, na feminismus a podobné věci /.../ jen ve dvou věcech mě autor moc nepřesvědčil. Soudí, že Desmond Morris se svou „Nahou opicí“ a Robert Ardrey se svým „Teritoriálním imperativem“ neměli pravdu a že jsou překonáni. Ale nezdá se mi, že by se s nimi zrovna poctivě vyrovnal...”

(In: PROPSY, 2(2), 1996, časopis vydávaný studenty FF UK v Praze).

(s. 99) "...úmyslně místo oblíbeného termínu zvířata v zajetí používám raději obrat zvířata v lidské péči. Pokusím se vyložit, proč je to tak daleko přesnější. Díky své celoživotní zkušenosti mohu totiž odpovědně prohlásit, že opravdu největším nebezpečím pro účinnou ochranu zvířat, ale i zábranou v jejich dokonalém poznání je jejich zlidšťování čili antropomorfizace. Již samo přirovnávání zoologických zahrad k žaláři je nesmyslné. Mrzel mne proto výrok jistě vynikajícího filmového režiséra Formana, který v Lidových novinách uveřejnil anketu o tom, že nyní musí naši lidé vyjít ze zoo do džungle. Neprojevil tím sebemenší znalost života zvířat v džungli a pravděpodobně se díky svému uměleckému snažení ani nikdy nedostal do pořádné zoo. Do žaláře posílá společnost lidí, kterým soud dokázal vinu za vážné prohřešky. Zvířata v zoologické zahradě nejsou z trestu, ale celý štáb kvalifikovaných lidí se pomocí nejmodernějších biologických a medicínských poznatků stará, aby zde žila a rozmnožovala se v přirozených skupinách...."

(s. 111) "...V Duisburku jsem se seznámil i s arktickými velkými delfíny, běluhami. Plavat s nimi se dá ovšem jen v neoprénovém oděvu, protože se voda v jejich velkém bazénu trvale chladí na 8°C. Zvláště samec zvaný Ferdinand byl velmi přátelský, a proto jsem si po několika návštěvách troufl strčit mu hlavu do jeho velké tlamy, jako to dělal jeho ošetřovatel. Ostatně si myslím, že je příjemnější strkat hlavu do tlamy kytovcům, než se ji snažit vecpat do opačného otvoru mocných tohoto světa.."

(s. 122) "...V New Yorku jsem navázal úzký kontakt s manželi Payneovými, kteří objevili a vědecky zpracovali každoročně se obměňující chorály velryb keporkaků. Jen málokdy jsem zažil tak mohutné citové vzrušení jako při poslechu této hudby mořských plání. Zřejmě jsem zdaleka nebyl jediným. Nositel Nobelovy ceny J. Seifert na základě zážitku z poslechu hlasového projevu keporkaků napsal báseň Píseň velryb. Americká vesmírná sonda Voyager nesla jako poselství kultury této planety kromě hudby Bacha a Mozarta i chorál keporkaků..."

(s. 135) "...Každý úspěch se obvykle musí vykoupit něčím nepřijemným. Ani jsem nemusel dlouho čekat. Jednoho dne roku 1986 si mne zavolal nový tajemník pro kulturu MV KSČ ing. M. Štěpán a s nadutostí sobě vlastní mi oznámil, že na mé místo má znamenitého člověka, který dá zoologickou zahradu konečně do pořádku. Protože to bylo 7 let před mým eventuálním penzionováním, podotkl, že mohu dožít na Přírodovědecké fakultě. Rezolutně jsem tento milosrdný čin odmítl s konstatováním, že si nejsem vědom žádných svých odborných či hospodářských prohřešků. Zřejmě proto se pro mne následující dva roky staly skutečným martyriem. Do zoologické zahrady

postupně nastoupilo dvacet kontrol nejrůznějších úrovní, ale jen s jediným posláním. Měl jsem však naprosto čisté ruce, a tak se kromě úplných byrokratických maličkostí kontrolám nalézt důvod mého odvolání nepodařilo. Byl jsem si však již vědom toho, že mé dny v Troji jsou sečteny a proto jsem napsal primátorovi, že by se k mému odvolání jistě našly lacinější cesty. Poněkud mne pobavilo, když mi nadřízený, zřejmě politicky ne zcela informovaný odbor kultury díky příznivým zprávám kontrolních orgánů vyjádřil svou naprostou spokojenost a jeho vedoucí mi za vynikající výsledky udělil dost vysokou odměnu. Vzápětí však vedoucí tajemník MV KSČ ing. A. Kapek roku 1987 nařídil magistrátu, abych byl odvolán. Tehdy u mne v zoo pracovala odborná zaměstnankyně moskevské zoologické zahrady, která průběh mého "souboje" zřejmě sdělila do Moskvy. Nevím dodnes, kdo v Moskvě docílil, že vedoucímu tajemníkovi Kapkovi napsal ostrý dopis jeho moskevský kolega Boris Jelcin. Odsoudil v něm nehoráznost, s jakou se bez příčiny odstraňuje odborník, kterého si váží pracovníci sovětských zoo i sovětské Akademie věd. Dopis působil jako nukleární balistická raketa a moje odvolání se zrušilo. V roce 1988 však v Moskvě končila vláda Borise Jelcina, ale současně i ing. A. Kapka v Praze. Nový vedoucí tajemník M. Štěpán jednal jemu typickým způsobem. Se mnou se ne bavil a nařídil primátorovi a Radě národního výboru hlavního města moje definitivní odvolání..."

(s. 144) "... Po desítkách let pozorování jsem se dobral ke skálopevnému přesvědčení, že chování zejména savců, ale i mnoha ptáků se nedá vměstnat do jednoduché vědecké příhrádky, protože kromě druhové příslušnosti jsou i individualitami. Tím spíše nelze jednoduše oceňovat člověka jako idealizovaného ušlechtilého či naopak zcela zavrženého tvora. Osobně si nejvíce vážím lidí moudrých, slušných, které jsem podobně jako jejich protipóly mohl nalézt jak v totalitních, tak i demokratických společnostech..."

■ ■ IAHAIO - PRAHA 1998 ■ ■

Ve dnech 6.-9. 9. 1995 se v Ženevě konala 7. mezinárodní konference o vztahu člověka a zvířat pod názvem ZVÍŘATA, ZDRAVÍ A KVALITA ŽIVOTA. Pořadatelem byla Mezinárodní asociace organizací zabývajících se vztahy mezi lidmi a zvířaty - International Association of Human-Animal Interactions Organisations (IAHAIO) sdružující 13 zemí včetně ČR. Naši republiku zastupuje Asociace zastánců odpovědného vztahu k malým zvířatům (AOVZ), vedená prof. dr. Zd. Matějčkem. Příští konference IAHAIO bude v r. 1998 v Praze. Zájemce o tuto problematiku nechť napíše na adresu: Dr. J. Lacinová, Kamenná čtvrt' II/7, 639 00 BRNO.

(Zdk.)

● ● ● KONFERENCE EBPS ● ● ●

6. konference European Behavioural Pharmacology Society (EBPS) proběhla 17.-22. 5. 1996 v italském Cagliari. Cca 350 účastníků z řady zemí mělo možnost se seznámit s mnoha novými poznatky ve 120 přednesených a asi 160 plakátových sděleních z humánní i experimentální farmakologie, s vývojem názorů na drogové závislosti a s širokým spektrem dalších směrů výzkumu chování a jeho biochemického podkladu.

Sborník abstrakt je k nahlédnutí (volejte: 66003 161) a vážní zájemci o tento obor mají možnost se za 2 roky též podobného setkání zúčastnit. EBPS-98 se koná 2.-6. 9. 1998 v Brně, zároveň i jako Joint Meeting EBPS. Předběžné přihlášky příp. další informace na adrese: *prof. MUDr. A. E. Šulcová, CSc.*

LF Masarykovy university, kat.farmakologie

ul. Joštova 10, 662 43 BRNO

tel: 5-42126377 fax: 5-42126200

(Ht)

● ● ● Výroční konference ISCE letos v Praze ● ● ●

Ve dnech 18.-22. srpna 1996 Praha hostila okolo dvou set odborníků zabývajících se chemickou ekologií, kteří se zde sešli na své 13. výroční konferenci (13th Annual Meeting of the International Society of Chemical Ecology). Setkání pořádal z pověření Mezinárodní společnosti chemické ekologie Ústav organické chemie a biochemie AV ČR. Vědecký program obsahoval hlavní současné problémy chemické ekologie a jednání vědců probíhalo ve 4 sekcích. První sekce, **Fyziologie a způsob působení semiochemikálií**, zahrnovala referáty věnované mechanismům přenosu chemických signálů a poznatkům o vazbách signálních molekul na smyslové receptory. Druhá sekce, **Chemicky zprostředkované interakce uvnitř trofických úrovní a mezi nimi**, shrnovala příspěvky řešící problematiku chemismu semiochemikálií a jejich ekologického významu při zprostředkování vzájemných vztahů mezi organismy. Třetí sekce, **Biochemie sekundárních metabolitů**, se zabývala problematikou biosyntézy, translokace a skladování sekundárních rostlinných látek a jejich úlohou při vnitrodruhových a mezidruhových chemických interakcích. Poslední čtvrtá sekce, **Praktické aplikace semiochemikálií**, shrnula poznatky o současném stavu a budoucnosti komerčního využívání semiochemikálií především v zemědělství. Převážná většina příspěvků (12 plenárních přednášek a několik desítek ústních nebo plakátových sdělení) byla věnována hmyzu nebo ostatním bezobratlým; tyto nižší živočišné jsou nejvhodnějšími a nejčastěji studovanými modelovými organismy především pro jednoduchost a snadnou experimentální přístupnost jejich chemických signálních systémů.

(JŽ-)

SIR KARL R. POPPER: VĚČNÉ HLEDÁNÍ

(Dokončení ukávek z intelektuální autobiografie K. R. Poppera, jak jsme je přinesli ve ZPRÁVÁCH ČSETS č. 8, s. 10-11.)

(s. 160) "...evoluční teorie mne vždy mimořádně přitahovala a velice ochotně přijímám evoluci jako fakt. Darwin i darwinismus mne vždy fascinovali - i když většina evolučních filosofů na mne neudělala žádný dojem, až na jedinou velkou výjimku v osobnosti S. Butlera..."

(s. 166-167): "...zde jsou ve stručnosti mé náměty, jak zdokonalit darwinismus a současně vyložit ortogenezi (sled evolučních změn probíhajících stejným, nenahodilým, směrem):

A) rozlišuji vnější nebo okolní selekční nátlak od selekčního nátlaku vnitřního. Vnitřní selekční nátlak vychází z organismu samotného a já se domnívám, v konečné instanci z preferencí organismu (nebo "cílů"), třebaže se i ty mohou samozřejmě měnit při reakci na změny prostředí.

B) předpokládám, že existují různé třídy genů: ty, které řídí především anatomii a které budu nazývat geny a, dále ty, které řídí především chování a které budu nazývat geny b. Přechodné geny (včetně genů se smíšenými funkcemi) zde vynechávám (přestože zřejmě existují). Naopak geny b se mohou dělit ještě na geny p (řídí preference nebo "cíle") a geny s (řídí schopnosti). Dále předpokládám, že některé organismy jsou na základě vnějšího selekčního tlaku vybaveny geny, a to zejména geny b, které organismu dovolují jistou variabilitu. Rozsah rozmanitosti chování bude řídit nějakým způsobem genetická struktura b. Vnější podmínky se však mění, a tak se může stát, že chování nepříliš pevně determinované strukturou b může být stejně zdařilé jako nepříliš pevně determinovaná dědičnost, tj. v rozsahu genové variability. Můžeme proto mluvit o "čistě behaviorálních" změnách chování neboli variacích chování, které představují nedědičné změny v rámci geneticky determinovaného rozsahu nebo repertoáru. Proti nim pak můžeme rozlišovat geneticky zakódované nebo determinované změny chování. Můžeme nyní prohlásit, že některé změny prostředí mohou vést k novým problémům, a tak k formám nových preferencí nebo cílů (např. proto, že vymizely některé druhy potravy). Nové preference nebo cíle se mohou nejprve objevit ve formě nového pokusného chování (přípustného, ale zatím nekódovaného geny b). Tak se může živočich pokusně sám přizpůsobit nové situaci bez jakékoli genetické změny..."

(s. 172) "...darwinismus (na rozdíl od lamarckismu) na první pohled nepřikládá žádný evoluční vliv adaptivním inovacím v chování (preferenci, přání, volbě) individuálního organismu. Takový dojem je však povrchní. Každá inovace chování u individuálního organismu mění vztah mezi organismem a prostředím: vede organismus k přijetí nebo vytvoření nového ekologického prostředí. Nové ekologické zázemí však obsahuje novou množinu selekčních tlaků příznačných pro toto zvolené prostředí. Organismus si proto svým jednáním a svými preferencemi částečně volí selekční tlaky, které na něj a na jeho potomky budou působit. Může tak aktivně ovlivnit směr, kterým se adaptace bude ubírat..."

International Ethological Conference

Vienna, Austria

20-27 August, 1997

Chairman: Michael Taborsky

Přihlášky a další informace:

XXV. IEC

Wiener Medizinische Akademie

Alser Strasse 4

A-1090 Vienna, Austria

Tel.: ++43-1-405-1383

Fax: ++43-1-405-1383-23

(Zájemce o inf. leták s přihláškou necht' volá pražský telefon: 66003 172)

ZPRÁVY ČSEtS č. 9. září 1996 • Z pověření výboru připravuje Zd. Klein •
Vydává Česká a Slovenská etologická společnost, VÚŽV - odd. etologie, Přátel-
ství 815, 104 00 Praha 10 - Uhřetěves (IČO: 41692900) • Tisk: TEMPO PRESS,
Ve Smečkách 33, Praha 1 • Vychází jako neprodejný bulletin pro členy ČSEtS •
Náklad 180 výtisků.